

**VYRIAUSYBĖS ATSTOVŲ ĮSTAIGOS
VYRIAUSYBĖS ATSTOVAS VILNIAUS IR ALYTAUS APSKRITYSE**

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius, mob. 8 609 54 703, 8 658 42 925, el. p. info@vaistaiga.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 305205389.
Atstovo duomenys: Gedimino pr. 60, LT-01110 Vilnius, mob. 8 609 54 722, 8 698 42 368, el. p. vilnius@vaistaiga.lt

Vilniaus miesto savivaldybės tarybai

2024-02-09 Nr. TR1-3-(5.1E)

Kopija

Vilniaus miesto savivaldybės merui

TEIKIMAS

DĖL VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS TARYBOS 2024-01-24 SPRENDIMO NR. 1-391 „DĖL INŽINIERINIŲ TINKLŲ, ESANČIŲ VISMALIUKŲ GATVĖJE, VILNIUJE, PIRKIMO“ PANAIKINIMO

Vilniaus miesto savivaldybės taryba (toliau ir Taryba) 2024-01-24 priėmė sprendimą Nr. 1-391 „Dėl inžinierinių tinklų, esančių Vismaliukų gatvėje, Vilniuje, pirkimo“ (toliau – Sprendimas), kurio 1 punktu nusprendė <...> *įpareigoti Vilniaus miesto savivaldybės administraciją neskelbiamų derybų būdu pirkti Vilniaus miesto savivaldybės nuosavybėn iš VŠĮ “Northtown Vilnius” inžinierinius tinklus:*

1.1. vandentiekio tinklus (unikalus Nr. 4400-3961-7657, 4400-3118-1249, 4400-3118-1252, 4400-3952-0744);

1.2. buitinių nuotekų tinklus (unikalus Nr. 4400-3961-7668, 4400-3118-1238, 4400-3118-1216, 4400-3118-1192, 4400-3952-0755);

1.3. siurblinę (sudėtinė infrastruktūros objekto, unikalus Nr. 4400-3118-1192, dalis). <...>.

Sprendimo preambulėje nurodoma, kad sprendimas priimtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017-12-13 nutarimu Nr. 1036 „Dėl Žemės, esamų pastatų ar kitų nekilnojamųjų daiktų įsigijimo arba nuomos ar teisių į šiuos daiktus įsigijimų tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Pažymėtina, kad asmenų santykius, atsirandančius tiekiant geriamąjį vandenį ir tvarkant nuotekas, reglamentuoja Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymas (toliau – Įstatymas). Šio įstatymo tikslas - nustatyti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo organizavimo ir planavimo bendruosius reikalavimus, kad būtų išvengta neigiamo poveikio žmonių sveikatai ir aplinkai, užtikrintas nepertraukiamas geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų teikimas, užtikrinta visuomenės poreikius atitinkanti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra ir sudarytos sąlygos fiziniams ir juridiniams asmenims gauti saugos ir kokybės reikalavimus atitinkantį geriamąjį vandenį ir nuotekų tvarkymo paslaugas.

Įstatymo 16 straipsnio 6 dalyje nustatyta:

<...> *Kai geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūra nuosavybės teise priklauso ne viešajam vandens tiekėjui arba regioniniam viešajam*

vandens tiekėjui ar paviršinių nuotekų tvarkytojui ir atitinka šio straipsnio 11 dalyje nurodytus tinkamumo ir 12 dalyje nustatytus (abu) reikalingumo kriterijus, turi būti:

1) iki 2027 m. gruodžio 31 d. perimta arba išperkama viešojo vandens tiekėjo, regioninio viešojo vandens tiekėjo ar paviršinių nuotekų tvarkytojo vadovaujantis Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros objektų perėmimo ir išpirkimo tvarkos apraše nustatyta tvarka, o tuo atveju, kai jau sudarytos ilgesnės negu iki 2027 m. gruodžio 31 d. galiojančios geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros naudojimo (nuomos, panaudos, jungtinės veiklos) sutartys, nedelsiant po jų galiojimo pabaigos (sutarčių galiojimo negalima pratęsti), bet ne vėliau kaip per 6 mėnesius po tokių sutarčių galiojimo pabaigos;

2) jeigu dėl geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros ar paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros išpirkimo arba perdavimo viešojo vandens tiekėjo, regioninio viešojo vandens tiekėjo ar paviršinių nuotekų tvarkytojo nuosavybėn susitarti nepavyksta, viešojo vandens tiekėjo, regioninio viešojo vandens tiekėjo ar paviršinių nuotekų tvarkytojo iniciatyva sudaromos sutartys dėl geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūros naudojimo (nuomos, panaudos, jungtinės veiklos), geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo paslaugų teikimo. <...>

To paties straipsnio 10 dalyje nurodoma, kad geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros savininkas (ar jo įgaliotas atstovas) savo iniciatyva turi teisę teikti prašymą viešajam vandens tiekėjui, regioniniam viešajam vandens tiekėjui ar paviršinių nuotekų tvarkytojui išpirkti ar perimti iš jo geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūrą, o 15 dalyje nustatyta, kad jeigu dėl šio straipsnio 6 dalyje nurodytų geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros perdavimo ir (arba) jos naudojimo sąlygų susitarti nepavyksta, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros naudojimo sąlygas ir tvarką nustato teismas.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Įstatymo 5 straipsnio 4 punkte nurodoma, jog Lietuvos Respublikos Vyriausybė tvirtina geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros objektų perėmimo ir išpirkimo tvarkos aprašą. Vyriausybės 2023-06-07 nutarimo Nr. 440 1.4 papunkčiu patvirtinto Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros objektų perėmimo arba išpirkimo tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 2 punkte nustatyta, kad Aprašo nuostatos netaikomos, kai sudaryta Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 16 straipsnio 2 ir 3 dalyse nustatyta trišalė ar daugiašalė savivaldybės institucijos, viešojo geriamojo vandens tiekėjo arba paviršinių nuotekų tvarkytojo, objekto statytojo (užsakovo) ir (ar) kito savivaldybės infrastruktūros valdytojo savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartis. Aprašo 7 punkte nurodoma, kad Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo 16 straipsnio 10 dalyje nurodytais atvejais infrastruktūros objekto savininkas (ar jo įgaliotas atstovas) prašymą pateikia viešajam geriamojo vandens tiekėjui, paviršinių nuotekų tvarkytojui, kurio veiklos teritorijoje yra infrastruktūros objekto savininko prašomas perimti arba išpirkti infrastruktūros objektas.

Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo santykių specifika, būtinybė užtikrinti tinkamą vandens tiekimą ir nuotekų šalinimą gyventojams lemia ir infrastruktūros naudojimo santykių tarp savivaldybės, vandens tiekėjo ir kitų subjektų reguliavimo ypatumus. Būtent Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo vienas iš tikslų užtikrinti visuomenės poreikius atitinkančią geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad visos norminio akto dalys sudaro vieną visumą, tarpusavyje yra neatskiriamai susijusios. Įstatymo tikslui pasiekti turi būti įgyvendinami Įstatyme ir jį įgyvendinančiuose teisės

aktuose nustatyti reikalavimai. Kaip jau minėta, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros objektai, kurie nuosavybės teise priklauso kitiems asmenims ir yra reikalingi viešajam vandens tiekimui, gali būti išperkami tik viešojo vandens tiekėjo, regioninio viešojo vandens tiekėjo ar paviršinių nuotekų tvarkytojo ir tik vadovaujantis Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros objektų perėmimo ir išpirkimo tvarkos apraše nustatyta tvarka arba gali būti sudaromos sutartys dėl geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo infrastruktūros objektų naudojimo (nuomos, panaudos, jungtinės veiklos ir pan.).

Kadangi nei Įstatymas nei Aprašas, kurie nagrinėjami atveju yra specialieji teisės aktai, nesuteikia savivaldybei teisės išpirkti geriamojo vandens tiekimo ir (arba) nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo infrastruktūros objektų, darytina išvada, kad savivaldybės taryba neturėjo teisinio pagrindo priimti sprendimą įpareigoti savivaldybės administraciją neskelbiamų derybų būdu pirkti inžinierinius tinklus savivaldybės nuosavybėn, todėl Sprendimas naikintinas.

1998-02-18 nutarime Konstitucinis teismas konstatavo, kad Konstitucijoje vietos savivalda įtvirtinta kaip savaveiksmiškumo pagrindais veikianti viešojo administravimo sistema. Taigi savivaldybės taryba turi ne tik vietos valdžios, bet ir viešojo administravimo institucijos įgaliojimus, nes tiesiogiai ir per savo sudarytas vykdomąsias bei kitas institucijas įgyvendina įstatymus ir Vyriausybės nutarimus. 2000-06-13 nutarime konstatavo, jog Konstitucijos 120 straipsnio 2 dalies norma, kad savivaldybės veikia laisvai ir savarankiškai, negali būti atsiejama nuo toje pačioje dalyje įtvirtintos nuostatos, kad savivaldybių veikimo laisvė ir savarankiškumas yra saistomi Konstitucijoje bei įstatymuose apibrėžtos kompetencijos. Taigi Konstitucijoje tiesiogiai įtvirtinta nuostata, jog savivaldos laisvę ir savarankiškumą riboja teisės aktai, todėl ir savivaldybių tarybų, kaip vienos iš savivaldybių institucijų veikla negali prieštarauti įstatymų reikalavimams.

Toks reglamentavimas taip pat prieštarauja Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 4 straipsnio 5 punkte įtvirtintam vienam iš pagrindinių principų, kuriuo grindžiama vietos savivalda – teisėtumo principui, kuris reikalauja, kad savivaldybės institucijų ir įstaigų veikla būtų grindžiama Konstitucija, įstatymais ir kitais teisės aktais, t. y. turi būti užtikrinamas savivaldybės veiklos ir savivaldybės institucijų priimamų sprendimų teisėtumas, kuris be kita ko įpareigoja teisėkūros subjektus laikytis teisės aktų hierarchijos ir užtikrinti, kad žemesnės galios teisės aktai atitiktų visų aukštesnės galios teisės aktų reikalavimus. Savivaldybių savarankiškumo ir veiklos principas nėra absoliutus ir jis neatleidžia viešojo administravimo teises ir pareigas turinčio subjekto (savivaldybės tarybos) nuo pareigos laikytis visų kitų viešosios teisės principų, taip pat – teisėtumo principo (2012 m. rugpjūčio 9 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A146-1917/2012, Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo biuletenis Nr. 24, 2012, 70–86 p.).

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad teisėtų savivaldybės institucijų sprendimų priėmimas yra visiems savivaldybės gyventojams rūpimas reikalas, tai yra viešas interesas, kuris reikalauja, kad nebūtų nepagrįstų ir neteisėtų savivaldybės institucijų sprendimų, taip pat, kad neteisėti savivaldybės viešojo administravimo subjektų sprendimai būtų panaikinti. Savivaldybės tarybai priimant įstatymams ar kitiems teisės aktams prieštaraujančius sprendimus pakertamas gyventojų pasitikėjimas vietos valdžia, o kartu ir pažeidžiamas viešasis interesas, kad vietos valdžios institucijų veikloje būtų užtikrintas teisėtumas.

Lietuvos apeliacinio teismo 2005-10-20 nutartyje (*civ. byla Nr. 2-516*) nurodoma, kad „Viešasis interesas bendriausia prasme apibūdintas Konstitucijos 2 straipsnio nuostata „Lietuvos valstybę kuria tauta“ ir 5 straipsnio trečiosios dalies nuostata „valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“. Viešasis interesas suprantamas kaip visuomenės ar jos dalies suinteresuotumas konkrečiu valdžios įstaigų ar jų pareigūnų sprendimu, poelgiu, veiksmu. Pagal Konstitucinio teismo praktiką, visuomenė ir viešosios institucijos viešąjį interesą privalo ginti ir skatinti. <...> Viešasis interesas susijęs su

viešąja teise Konstitucinio teismo 1997 m. gegužės 6 d. nutarimas). Darytina išvada, jog viešasis interesas egzistuoja tais atvejais, kai sprendimai, veiksmai atliekami viešajame sektoriuje.“

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta bei vadovaujantis Lietuvos Respublikos savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 7 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 8 straipsnio 1 dalies 1 punktu, **siūlau** svarstyti Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2024-01-24 sprendimo Nr. 1-391 „Dėl inžinierinių tinklų, esančių Vismaliukų gatvėje, Vilniuje, pirkimo“ panaikinimo klausimą.

Vyriausybės atstovo teikimą Vilniaus miesto savivaldybės taryba turi apsvarstyti ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo teikimo gavimo dienos ir apie priimtą sprendimą pranešti Vyriausybės atstovui raštu per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos.

Informuoju, jog Vyriausybės atstovas, vadovaudamasis Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo 9 straipsnio 1 dalies 4 punktu, gali nustatyti kitą teikimo įvykdymo terminą, jeigu bus gautas pagal kompetenciją savivaldybės administravimo subjekto prašymas šį terminą pratęsti. Prašymas nustatyti kitą teikimo įvykdymo terminą turi būti motyvuotas ir pagrįstas bei pateiktas Vilniaus miesto savivaldybės tarybos.

Atkreipiu dėmesį į tai, kad meras, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos administracinės priežiūros įstatymo 8 straipsnio 6 dalimi, privalo artimiausiame Vilniaus miesto savivaldybės tarybos posėdyje informuoti savivaldybės tarybos narius apie šį teikimą.

Vyriausybės atstovas Vilniaus ir Alytaus apskrityse

Julius Arlauskas